

“Özellik” Arz Etmeyen Binalar Gözden Çıkarılmamalı... TÜM BİNALARA MÜHENDİSLİK HİZMETLERİ EKSİKSİZ SAĞLANMALI

Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından hazırlanan “Özellik Arz Eden Binaların Tasarım Gözetimi ve Kontrolü Hizmetlerine Dair Yönetmelik” taslağı yayımlandı. Öncelikle, yapı tasarımı ve üretimi süreçlerindeki denetimsizliğin yalnızca ekonomik kaynağı olan ve kontrole bir düzeyde “gönüllü” yatırımcıların “özellikli” binaları için giderilmesi yeterli değildir. Can ve mal güvenliğinin sağlanması için “özellikli” tabir edilen çok katlı, büyük alanlara sahip alışveriş merkezi, ticarethane veya konut olarak projelendirilmemiş binaların da mühendislik hizmetlerini eksiksiz olarak alması kural haline getirilmelidir.

Taslak incelendiğinde tasarım, gözetim ve kontrolü yönelik mühendislik hizmetlerinin için yeterlilik ölçütlerinde, büyük oranda bu alanda halen danışmanlık yapan akademisyenlerin tariflediği görülmektedir. Uygulama deneyimi olan mühendislere her beş yıl için verilen yeterlilik puanı ile yüksek lisans, doktora, kitap, yayın gibi akademik yeterliliklere verilen puanlar arasında büyük farklar bulunmaktadır. Yönetmelik taslağında sadece akademisyenlerin bu hizmetleri verebilmesine yönelik bir puanlama yöntemine yer verilmiş ve uygulama deneyimi kıymetsiz hale getirilmiştir. 2013 Yılında bürokrasinin azaltılması adı altında 84 adet yönetmelik değişikliği ile yapıların denetim süreçlerinin en aza indirgenmesi sağlanmış, Meslek Odalarının bu konudaki yetkilerini tırpanlama girişimleri ile denetimsiz yapı üretim sürecinin önü açılmıştı. Zaman içinde piyasada oluşan denetimsizlik algısı üzerine; özellikli binalar için danışmanlık adı altında üniversitelerdeki bazı akademisyenlerden -özellikle deprem ve yangına karşı alınacak önlemler alanında- hizmet alımları yapılarak tasarım ve

imalat sürecinde eksiklerin en aza indirgenmeye çalışılması yöntemi birçok yatırımcı tarafından uygulanmaktadır.

Dayanak Oluşturma

Ancak bu hizmetlerinin mevzuat açısından bir karşılığı bulunmamaktadır. Danışmanların verdiği raporların, attıkları imzaların mevzuatta dayanağı bulunmamaktadır. Uygulamada karşılaştığımız özellikle “yangın danışmanlığı” adı altında bu işi yapan akademisyenlere verdikleri hizmetin mevzuat anlamında bir karşılığı olmadığı ve meslek odalarının ve yetkilendirdiği uzman üyelerinin yerine sadece akademik unvan üzerinde bir değerlendirme yapılarak piyasada danışmanlık hizmeti yürütülmesini sorunlu bir uygulama olduğu açıktır. Özetle bu taslak özellikli binalara deprem ve yangın açısından tasarım ve uygulama gözetmenliği yapan akademisyenlerin yaptıkları işe dayanağını oluşturma girişimidir. Ülkemizdeki yapı üretim sürecindeki denetimsizlik sadece özellikli binalar (ekonomik kaynağı olan ve denetime önem veren yatırımcıların binaları) için geçerli değildir. Eğer bir mevzuat değişikliği ya da yenilenmesi yapılacaksa tüm

yapı tasarımı ve üretimi süreçlerini kapsamalıdır.

Sonuç olarak; ülkemizde yapı tasarımı ve üretimi süreçlerindeki denetimsizliğin giderilmesi konusunda geç de olsa farkına varmış olan ilgili bakanlık ile aynı fikirde olmakla beraber bunun için ilgili bakanlık olan Çevre Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı ile TMMOB ortak çalışma yürütüp, akılcı çözümler ve yöntemler mevzuata dönüştürülmelidir. Belirli bir yapı grubunu kapsayacak ve belirli bir çevreye çıkar sağlayacak olan bu taslak yürürlüğe sokulmamalı ve Gözetmenlerin Bakanlıkça oluşturulacak bir komisyon tarafından yetki belgesi verilerek yetkilendirilmeleri, 3458 sayılı Mimarlık Mühendislik Hakkındaki Kanun, 3194 sayılı İmar Kanunu, 4708 sayılı Yapı Denetim Kanunu ve 6235 Sayılı TMMOB Kanununa aykırıdır.

Yönetmelik taslağına, <https://bit.ly/3BkhWOF>

adresini ziyaret ederek veya QR kodu okutarak ulaşabilirsiniz

